

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЦЕНТРАЛЬНА МЕТОДИЧНА РАДА

МАТЕРІАЛИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ ЗДМФУ**

СТРАТЕГІЇ

**ФУНКЦІОНУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СИСТЕМИ
СУЧАСНОЇ МЕДИЧНОЇ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ
В УМОВАХ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ**

08 червня 2023 року, м. Запоріжжя

Запоріжжя, 2023

КЕЙС-МЕТОД І СИМУЛЯЦІЙНА МЕДИЦИНА – ДОСВІД ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19 І В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	84
Д.А. Лашкул, О.О. Солов'юк	
OPTIMIZATION OF PEDIATRIC TEACHING IN WARTIME CONDITIONS.....	86
Н. Lezhenko, O. Pashkova, K. Samoylyk	
ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ПРОПЕДЕВТИКИ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ ЗДМФУ	88
Л.В. Лукашенко, І.В. Лихасенко, В.А. Лисенко	
СКЛАДОВІ УСПХУ В НАДАННІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ В УМОВАХ КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА	89
Н.С. Луценко, О.А. Рудичева, О.А. Ісакова, Т.С. Кирилова, Т.С. Михальчик	
ЗАСТОСУВАННЯ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ФАРМАЦЕВТІВ-ІНТЕРНІВ З ПИТАНЬ ФАРМАКОГНОЗІЇ.....	91
О.В. Мазулін	
НАВЧАННЯ В РЕЖИМІ ОНЛАЙН: ЗА ТА ПРОТИ	93
Г.І. Макуріна, Л.О. Чернеда	
ПРОБЛЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	95
О.З. Мельнікова, О.З. Іванченко	
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВИВЧЕНІ КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН: РЕАЛІЇ ТА ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ.....	97
Н.С. Михайловська	
АДАПТАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ МЕДИЧНИХ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ФАХІВЦІВ З УРАХУВАННЯМ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ	100
Є.О. Михайлюк	
ДОСВІД НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ-СТОМАТОЛОГІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	101
О.М. Міщенко, О.А. Варакута	
WAR IS WHAT HAPPENS WHEN LANGUAGE FAILS: ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	103
Д.А. Москвітіна	
ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ФОРМ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ДОДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ: НЕВІДКЛАДНІ СТАНИ В ПЕДІАТРИЧНІЙ ПРАКТИЦІ.....	105
С.М. Недельська, В.І. Мазур, О.В. Кряжев, І.В. Самохін, Д.О. Ярцева, Л.І. Кляцька, Т.Г. Бессікало, О.С. Федосєєва, О.В. Лямцева	
ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС В УМОВАХ ВІЙНИ.....	106
О.І. Панасенко, А.С. Гоцуля	
ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ХІРУРГІЧНОГО ПРОФІЛЮ В УНІВЕРСИТЕЦЬКІЙ КЛІНІЦІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ТА ЗМІШАНОЇ ФОРМИ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ MS OFFICE 365	108
В.І. Перцов, О.В. Пономаренко, С.І. Савченко	
АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ СЛУХАЧІВ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ДО ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ НА КАФЕДРІ ВНУТРІШНІХ ХВОРОБ	109
С.Л. Подсевахіна, О.І. Паламарчук, О.С. Чабанна, Д.П. Мирний	
LABSTER PROGRAM AS A TOOL FOR ENRICHING STUDENT LEARNING EXPERIENCE IN HISTOLOGY, CYTOLOGY AND EMBRYOLOGY	112
О.І. Pototska, L.V. Makyeyeva, O.O. Popazova, T.S. Gromokovska, M.L. Tavrog, S.S. Popko	

траєкторія розвитку та місце в системі вищої медичної освіти: матеріали навчально-методичної відеоконференції Центральної методичної ради (26 травня 2021 року, м. Запоріжжя). Запоріжжя, 2021. С. 112-113. URL: <http://dspace.zsmu.edu.ua/handle/123456789/14515>

4. Дистанційне навчання – вимушений захід чи вимога часу (на прикладі Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України)? / Корда М. М., Шульгай А. Г., Машталір А. І., Чорномидз А. В. / Актуальні питання вищої медичної (фармацевтичної) освіти: виклики сьогодення та перспективи їх вирішення: матеріали XVIII Всеукр. наук.-практ. конф. в онлайн-режимі за допомогою системи microsoft teams (Тернопіль, 20–21 трав. 2021 р.) / Терноп. нац. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського МОЗ України. Тернопіль : ТНМУ, 2021. С. 3–13. DOI: <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2021.2.12268>

5. Кучин Ю. Л., Лимар Л. В. Основні принципи організації дистанційного навчання медиків. Медична освіта. 2020. № 1. С. 17–37. DOI: <https://doi.org/10.11603/m.2414-5998.2022.1.12652>

6. Kononowicz A. A., Woodham L. A., Edelbring S., Stathakarou N., Davies, D. et al. Virtual Patient Simulations in Health Professions Education: Systematic Review and Meta-Analysis by the Digital Health Education Collaboration. Journal of medical Internet research. 2019. № 21(7). e14676. <https://doi.org/10.2196/14676>

7. Car J., Carlstedt-Duke J., Tudor Car L., Posadzki P., Whiting P. et al. Digital Health Education Collaboration Digital education in health professions: the need for overarching evidence synthesis. J Med Internet Res. 2019. Vol. 21, №2. e12913. doi: 10.2196/12913

8. Ферфецька, К. В., Піц, Л. О., Стефанюк, Є. С. Використання технологій дистанційного навчання у медичних закладах освіти Буковини в умовах сьогодення. Медична освіта. 2022. №2). с. 46–50. DOI: <https://doi.org/10.11603/m.2414-5998.2022.2.13086>

9. Tudor Car L., Kyaw B.M., Dunleavy G., Smart N.A., Semwal M. et al. Digital problem-based learning in health professions: systematic review and meta-analysis by the Digital Health Education Collaboration. J Med Internet Res. 2019 Vol. 21, №22. e12945. <https://doi.org/10.2196/12945>

10. Ismail M.A.A., Ahmad A., Mohammad J.A.M. et al. Using Kahoot! as a formative assessment tool in medical education: a phenomenological study. BMC Med Educ. 2019. №19, 230. <https://doi.org/10.1186/s12909-019-1658-z>

11. Lu M., Farhat J. H., Beck Dallaghan G. L. Enhanced Learning and Retention of Medical Knowledge Using the Mobile Flash card Application Anki. Medical science educator. 2021. №31(6). P. 1975–1981. <https://doi.org/10.1007/s40670-021-01386-9>

АДАПТАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ МЕДИЧНИХ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ФАХІВЦІВ З УРАХУВАННЯМ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ

Є.О. Михайлюк, доцент, начальник відділу з питань підвищення кваліфікації ННІПО

Вступ. Навчальні заклади повинні передбачити той факт, що зовнішні обставини можуть впливати на структуру освітнього процесу. Сьогодні медичні та фармацевтичні університети повинні володіти інструментарієм і технологіями, що дозволяють здійснювати дистанційну освіту з використанням інформаційних технологій для проведення ефективної та безпечної освіти.

Медичні та фармацевтичні фахівці повинні постійно вдосконалювати свої професійні знання та практичні навички, а навчальний процес не повинен відволікати їх від професійної діяльності, для цього вищі навчальні заклади післядипломної освіти повинні використовувати дистанційну освіту з використанням різних цифрових технологій [2, с. 38]. Крім того, особливу увагу слід приділяти безпеці всіх учасників навчального процесу з урахуванням військового стану. Для збереження професійно-орієнтованого навчання необхідно використовувати мультимодальний підхід при розробці навчальних планів, враховуючи, що в процесі навчання будуть використовуватися дистанційні методи навчання [3, с. 527].

Зрозуміло, що будь-які зміни в структурі навчального процесу є складним завданням і не обходиться без проблем. Однак, з нашого досвіду впровадження системи дистанційного навчання в Навчально-науковому інституті післядипломної освіти ЗДМФУ, адміністрація університету заохочувала, планувала та надавала ресурси для досягнення поставлених цілей. Керівництво університету мало бачення та план виконання цього завдання, а викладачі виконували поставлені задачі. У лютому-березні 2022 року ми, як і всі установи в Україні, перебували в надзвичайній ситуації, роблячи все можливе для підтримки діяльності з урахуванням обставин зумовлених повномасштабним вторгненням.

Ми повинні розуміти, що цифрова трансформація – це не зміна заради зміни, або відкидання всього з минулого [4, с. 26]. Цифрову трансформацію освіти потрібно здійснювати обережно, щоб зберегти баланс між набуттям практичних навичок та самостійною роботою здобувачів освіти, почуття приналежності та відповідальності перед навчальною спільнотою, а також суттєвий зворотній зв'язок. Ми знаємо, що пасивна аудиторія, погана структура, відсутність персоналізованого зворотного зв'язку не працюють, тому для навчання теперішніх і майбутніх поколінь необхідно спільно приймати зміни в освіті з творчим підходом. Практика своєчасності та адаптивності в нашій освітній системі сприятиме розвитку компетенцій медичних та фармацевтичних фахівців сприятиме впровадженню передових програм професійної підготовки в нову цифрову епоху.

Можна сказати, що цифралізація нашого навчального процесу, була підготовкою до створення системи дистанційної освіти, яку ми змогли використати як основу для відновлення навчального процесу під час війни. Це був процес, який вимагав невтомної роботи в стислі терміни, коли викладачі та співробітники майже цілодобово йшли на особисті жертви, переходячи на дистанційне навчання заради досягнення спільної мети. Цифрова трансформація освіти стала стратегічним зрушенням, яке використовується і сьогодні, але з деякими адаптаціями.

Висновок. Нам потрібно приймати стратегічні рішення, щоб прийняти новий спосіб життя, бути дисциплінованими та цілеспрямованими у своїй практиці, бути відкритими до навчання та мати можливість процвітати в майбутньому, за яке ми боремося, окрім цього:

1. Адаптувати тематичні плани з урахуванням актуальності тем занять до сьогоденних потреб.
2. Організувати взаємодію різних кафедр університету для підвищення актуалізації освіти.
3. Кафедри повинні розробити методичну структуру занять з урахуванням їх дистанційної форми проведення.

Література

1. Peeters, M. J., Zitko, K. L., & Schmude, K. A. (2016). Development of Critical Thinking in Pharmacy Education. *INNOVATIONS in Pharmacy*, 7(1). <https://doi.org/10.24926/iip.v7i1.415>
2. Fox, B. I., Flynn, A., Clauson, K. A., Seaton, T. L., & Breeden, E. (2017). An Approach for All in Pharmacy Informatics Education. *American journal of pharmaceutical education*, 81(2), 38. <https://doi.org/10.5688/ajpe81238>
3. Prescott, W. A. (2019). Facilitating Advancement of Clinical-Track Pharmacy Faculty Members. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 84(5), 7910. <https://doi.org/10.5688/ajpe7910>
4. Mirzaian, E., & Franson, K. L. (2021). Leading a Digital Transformation in Pharmacy Education with a Pandemic as the Accelerant. *Pharmacy (Basel, Switzerland)*, 9(1), 19. <https://doi.org/10.3390/pharmacy9010019>
5. Rashid, S., & Qaisar, S. (2017). Development of attitude through critical thinking. *Pakistan Journal of Education*, 34(1). <http://dx.doi.org/10.30971/pje.v34i1.189>
6. Tkachenko, N. O., & Hromovyk, B. P. (2017). Conceptual analysis of social responsibility of the person and its integration in pharmaceutical practice. *Current Issues in Pharmacy and Medicine: Science and Practice*, # 3. <https://doi.org/10.14739/2409-2932.2017.3.113624>

ДОСВІД НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ-СТОМАТОЛОГІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

О.М. Міщенко, завідувач кафедри стоматології післядипломної освіти, професор,

О.М. Манухіна, доцент, О.А. Варакута, доцент

Ключові слова: лікар-інтерн, дистанційне навчання, інтерактивні технології.

Вступ. Протягом тривалого часу Україна перебуває в стані війни. Окупація територій, повітряні тривоги, проблеми з електропостачанням, та інші реалії сьогодення вплинули на перебіг освітнього процесу, в тому числі на циклах інтернатури. До того ж, цього року у зв'язку зі скороченням тривалості навчання в інтернатурі за фахом «стоматологія» з двох років до року, на кафедрі лікарів-інтернів одночасно проходили навчання за двома видами програм, що визначило значну кількість навчальних груп. Такий виклик спонукав до пошуку і обрання форм і методів навчання. В умовах воєнного стану на прифронтовій території оптимальною були змішана і дистанційна форма організації освітнього процесу. Вона охоплює важливі елементи самоосвіти, симуляційних тренінгів,